

## VANHOISTA, MUTTA IÄTI UUSISTA TOTUUKSISTA

Lukijat tuntevat sanomalehtien perusteella ne tapahtumat, joiden vuoksi työläisedustajia ei ollut Moskovan tehdaslääkärien 2. edustajakokouksessa <sup>74</sup>. Emme voi pysähtyä tässä selostamaan seikkaperäisesti noita tapahtumia ja selittämään niiden merkitystä. Panemme merkille ainoastaan ne opettavaiset järkeilyt, joita huhtikuun 14 p:nä, s.o. edustajakokouksen avajaispäivänä, oli noiden tapahtumien aattona kirjoitetussa „*Retshin*” pääkirjoituksessa.

„Valitettavasti”, kirjoitti kadetti puolueen äänenkannattaja, „tälle osallistumiselle (työläisedustajien osallistumiselle) asetetaan esteitä ulkoapäin. Se, minkä kohtalon saavat osakseen eräät liian tulisieluiset puhujat, tiedetään hyvin. Siksipä työläisedustajat haluavatkin puhua erikoisalan kysymyksiin keskittymisen vaikeudesta, mahdottomuudesta järjestää oikeaa edustusta edustajakokouksessa, esteistä, joita heidän järjestöilleen asetetaan ja monesta muusta, mikä kuitenkin on kaukana edustajakokouksen ohjelmasta ja minkä käsitteleminen kääntää huomion pois suunnitelluista kysymyksistä ja johtaakin toisinaan epämieluisiin seurauksiin. Painostava ilmapiiri on synnyttänyt myös siihen sietämättömyyteen, jolla työväenedustajat ovat suhtautuneet „porvari”-puhujiin, kaikkiin hallituksen toimenpiteisiin ja mahdollisuuteen olla yhteistoiminnassa muiden yhteiskuntaryhmien edustajien kanssa”.

Koko tämä tiradi on luonnehtiva näyte voimattomista kaihon huokauksista, joiden voimattomuuden selityksenä eivät ole kyseessä olevan liberaalisen puolueen, puheena olevan kysymyksen y.m.s. satunnainen kokoomus tai jotkin erikoisuudet, vaan paljon syvällisemmät syyt: ne

objektiiviset olosuhteet, joihin liberaalinen porvaristo yleensä on saatettu XX vuosisadan Venäjällä. Liberaalinen porvaristo kaihoaa sellaista „järjestystä”, jolloin sen edessä olisi työläisiä, jotka eivät ole taipuvaisia „puhumaan liian tulisesti” ja jotka suhtaantuvat kyllin „sietävästi” porvaristoon, ajatukseen *olla yhteistoiminnassa porvariston kanssa* ja „*kaikkiin* hallituksen toimenpiteisiin”. Se kaihoaa sellaista järjestystä, jolloin nämä vaatimattomat, sen kanssa „yhteistoiminnassa olevat” työläiset voisivat „keskittyä” sosiaalipolitiikan „erikoisalan kysymyksiin” suostuen vaatimattomasti paikkaamaan „pikku veljen” porvarillisen holhouksen Trishkan-kauhtanaa. Sanalla sanoen Venäjän liberaalit kaihoavat likipitäen sellaista järjestystä, jonka näemme nykyään Englannissa ja Ranskassa *erotukseksi* Preussista. Englannissa ja Ranskassa porvaristo hallitsee täysivaltaisesti ja miltei välittömästi (pieniä poikkeuksia lukuunottamatta), jota vastoin Preussissa etutilalla ovat feodaalit, junkkerit, monarkistinen militarismi. Englannissa ja Ranskassa porvaristo käyttää erikoisen useasti, vapaasti ja laajassa mitassa sellaista metodia, että se houkuttelee puolelleen proletariaatin keskuudesta lähteneitä tai proletariaatin asian pettäneitä henkilöitä (John Burns, Briand) „työkumppaneikseen”, jotka rauhallisina „keskittyvät erikoisalan kysymyksiin” ja opettavat työväenluokkaa „sietämään” pääoman herruutta.

Ei ole vähimmässäkään määrässä epäilyksenalaista, että Englannin ja Ranskan järjestys on Preussin järjestystä paljon demokraattisempi, paljon otollisempi työväenluokan taistelulle ja paljon korkeammalla asteella niiden muinaisten keskiaikaisten instituutioiden häviämiseen nähden, jotka estävät työväenluokkaa näkemästä pahinta ja todellista vihollistaan. Sen tähden ei ole vähimmässäkään määrässä epäilyksenalaista, että Venäjän työläisten etujen mukaista on tukea kaikkia pyrkimyksiä, joiden tarkoituksena on synnyinmaamme uudistaminen enemmän Englannin ja Ranskan kuin Preussin tyyppiseksi. Mutta ei pidä rajoittaa tähän kiistattomaan johtopäätökseen, niin kuin liiankin usein tehdään. Kiistakysymys tai kiistakysymykset (joista kiistellään erisuuntaisten demokraattien kanssa) alkavatkin vasta tästä.

Pyrkimyksiä täytyy tukea, mutta heikon ja horjuvan tukeminen vaatii asettamaan sen jonkin lujemman nojaan,

hälventämään illuusiot, jotka estävät näkemästä heikkouden ja käsittämästä heikkouden syitä. Se, joka vahvistaa tällaisia illuusioita, joka yhtyy demokratismin voimattomien, epäjohdonmukaisten, epävarmojen kannattajien voimattomiin huokauksiin, se ei tue porvarilliseen demokratismiin tähtääviä pyrkimyksiä, vaan herpaannuttaa noita pyrkimyksiä. Aikoinaan, XVII vuosisadan puolivälissä ja XVIII vuosisadan lopulla Englannin ja Ranskan porvaristo ei huokaillut pikku veljen „sietämättömyyden” vuoksi eikä vääntänyt naamaansa happamaksi tuon pikku veljen joukosta lähtöisin olevien „liian tulisieluisten puhujien” vuoksi, vaan itse nosti keskuudestaan *mitä* tulisieluisimpia puhujia (eikä vain puhujia), jotka herättivät halveksimisen tunnetta „sietämisen” saarnaamista kohtaan, voimattomia *huokauksia* kohtaan, horjumista ja epäröintiä kohtaan. Ja näiden tulisieluisten puhujien joukosta löytyi henkilöitä, jotka monien vuosisatojen ajan pysyivät valontuojina ja opettajina kaikesta siitä huolimatta, että heidän silloiset käsityksensä niistä keinoista, joilla päästään kaikesta pahasta, olivat historiallisen rajoittuneita ja useinkin naiiveja.

Saksan porvaristo myös huokaili Venäjän porvariston tapaan sen johdosta, että „pikku veljellä” on „liian tulisieluisia” puhujia, ja ihmiskunnan historiassa se on ollut esimerkinä halpamaisuudesta, konnamaisuudesta ja „junkkeri”-saappaiden potkuilla palkitusta lakeijamaisuudesta. Tämän tai tuon porvariston erilaisuus ei johdu tietenkään eri „rotujen ominaisuuksista”, vaan taloudellisen ja poliittisen kehityksen tasosta, mikä pakottaa porvariston pelkäämään „pikku veljeä”,— mikä pakottaa porvariston horjahtelemaan voimattomasti feodalismien väkivaltaisuuden tuomitsemisen ja työläisten „sietämättömyyden” tuomitsemisen välillä.

Nämä kaikki ovat vanhoja totuuksia. Mutta ne ovat iäti uusia ja pysyvät uusina, kun joudutaan lukemaan seuraavanlaisia rivejä sellaisten ihmisten kirjoituksista, jotka tahtovat olla marxilaisia:

„Vuosien 1905—1906 liikkeen epäonnistumisen syynä eivät olleet vasemmistolaisten „äärimmäisyydet”, sillä nuo „äärimmäisyydet” itse vuorostaan johtuivat monista syistä yhteisesti, eikä porvariston „petturuus”, porvariston, joka

„on pettänyt” vastaavina hetkinä kaikkialla Lännessä, vaan se, että ei ollut sellaista muovautunutta porvarillista puoluetta, joka olisi voinut asettua hallituksen ruoriin aikansaeläneen virkavallan tilalle ja olisi ollut taloudellisesti voimakas sekä kyllin demokraattinen saadakseen kansan kannatuksen”. Ja muutamia rivejä alempana: „...kaupunkiporvariston joukkojen heikkous, joiden pitäisi olla demokraattisen talonpoikaiston vetovoimakeskukseksi”... („Nasha Zarja” № 3, s. 62, hra V. Levitskin artikkeli).

Hra V. Levitski on „hegemonia”-aatteen kieltämisensä („vetovoimakeskukseksi *olisi pitänyt olla* kaupunkiporvariston joukkojen”, eikä minkään muun!) ajatellut paremmin loppuun eli sanoo sen rohkeammin, selvemmin kuin hra Potresov, joka korjaili „Yhteiskunnallisessa liikkeessä” julkaistua artikkeliaan Plehanovin uhkavaatimusten vaikutuksesta.

Hra V. Levitski järkeilee aivan kuin liberaali. Hän on epäjohdonmukainen liberaali, vaikka hän käyttäisi kuinka paljon tahansa marxilaisia sanoja. Hänellä ei ole pienintäkään käsitystä siitä, että „demokraattisen talonpoikaiston vetovoimakeskukseksi” *olisi pitänyt tulla* kerrassaan toisenlaisen sosiaalisen kategorian kuin kaupunkiporvariston joukot. Hän unohtaa, että tuo „pitäminen” *oli* todellisuutta huomattavien historiankausien ajan niin Englannissa ja Ranskassa kuin Venäjälläkin,— jota paitsi viimeksi mainitussa maassa nuo kaudet olivat huomattavia merkitykseltään, mutta lyhyitä ajallisesti, ja kummassakin ensiksi mainitussa maassa erilaisia „pohja”-aineiksi yhdistämässä oli enimmäkseen demokraattinen, ultrademokraattinen, „liian tulieluinen” plebeijikerros.

Hra V. Levitski unohtaa, että nuo „pohjakerrokset” niinäkin lyhyinä kausina, joina ne joutuivat historiassa esiintymään „demokraattisen talonpoikaiston vetovoimakeskukseen” osassa ja joina niiden onnistui *riistää* tuo osa liberaaliselta porvaristolta, vaikuttivat ratkaisevasti siihen, *minkälaiseksi* muodostui demokratismien *taso* maassa seuraavien, niin sanotun rauhallisen kehityksen vuosikymmenien aikana. *Hegemoniansa* lyhyinä kausina nuo „pohjakerrokset” kasvattivat porvaristoaan, muokkasivat sitä niin, että kun se sittemmin yritti perääntyä takaisin, se *ei*

kuitenkaan *voinut* tässä taannehtivassa liikkeessään mennä pitemmälle kuin on, sanokaamme, toinen kamari Ranskassa tai vaalidemokratismista poikkeaminen j.n.e. y.m.s.

Herra V. Levitskille onkin vieras juuri se ajatus, se Euroopan *kaikkien* maiden historian antaman kokemuksen vahvistama ajatus, että porvarillisten uudistusten (eli oikeammin: porvarillisten vallankumousten) kausina kun-kin maan porvariston joukot muovautuvat tavalla tai toisella, muuttuvat tavalla tai toisella, kasvavat tämän tai tuon tradition hengessä, tunnustavat tämän tai tuon demokratismin minimin riippuen siitä, missä määrin *hegemonia* siirtyy kansallishistorian ratkaisevina hetkinä „pohjakerroksille”, XVIII vuosisadan „plebeijkerrokselle” ja XIX ja XX vuosisadan proletariaatille *eikä* porvaristolle. Juuri tämä hegemonia-ajatus on eräitä marxilaisuuden perusväittämiä, joista kieltäytyminen (tai yksinpä välinpitämättömyyskin niitä kohtaan) on syvimpänä alkusyynä niihin moniin sovittamattomiin periaatteellisiin erimielisyyksiin, joita likvidaattorien ja likvidaattoruuden vastustajien välillä on.

Kukin kapitalistinen maa kokee porvarillisten vallankumousten aikakauden, jolloin muodostuu tämä tai tuo demokratismin taso, tämä tai tuo perustuslaillinen tai parlamentaarinen järjestelmä, yleensä „pohjakerrosten” ja muun muassa proletariaatin itsenäisyyden, riippumattomuuden, vapaudenrakkauden ja aloitteellisuuden tämä tai tuo taso sekä tämä tai tuo traditio koko valtiollisessa ja yhteiskunnallisessa elämässä. Minkälaista tulee olemaan tasoltaan tuo demokratismi ja tuo traditio — se riippuu nimenomaan siitä, tuleeko hegemonia kuulumaan *ratkaisevina* ajankohtina porvaristolle vai sen antipodille ja edellisestä vaiko jälkimmäisestä tulee (taaskin noina ratkaisevina ajankohtina) „demokraattisen talonpoikaiston” ja yleensä kaikkien demokraattisten välikerrosten ja -ryhmien „veto-voimakeskus”.

Hra V. Levitski on mestari antamaan loistavia määritelmiä, jotka näkyvästi ja selvästi paljastavat likvidaattoruuden aatteelliset perustat. Sellainen on hänen kuulu sanontansa: „*ei* hegemoniaa, *vaan* luokkapuolue”, mikä venäjäksi käännettynä merkitsee: ei marxilaisuutta, vaan brentanolaisuus (sosiaaliliberalismi). Yhtä kuuluisiksi tulevat

luultavasti kaksi tässä mainittua sanontaa: „demokraattisen talonpoikaiston vetovoimakeskuksena *pitäisi olla* kaupunkiporvariston joukkojen” ja „epäonnistumisen syynä on se, että ei ollut muovautunut porvarillista puoluetta”.

„Zvezda” № 25,  
kesäkuun 11 pnä 1911  
Allekirjoitus: V. Iljin

Julkaistaan „Zvezda” lehden  
tekstin mukaan

---